

1.1 අභිනකර මතය

ඇල්කඩුව ජලාන්වේෂන්ස් ලිමිටඩ් (“සමාගම”) හි 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මාගේ වාර්තාවේ අභිනකර මතය සඳහා පදනම කොටසේ සාකච්ඡා කර ඇති කරුණුවල වැදගත් බව හේතුවෙන් සමාගමේ 2018 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරිත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු නොකරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 අභිනකර මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව අභිනකර මතයක් ඉදිරිපත් කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිතීන් යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. අභිනකර මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි. 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය කෙරේ.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණකගේ

වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතික වීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑම විටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන් ඇතිවිය හැකි අතර, මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි බලපෑමක් විය හැකි බව අපේක්ෂා කෙරේ.

මා විසින් වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය කරන ලදී. තවද,

- වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයන්ගේ අවදානම් හඳුනාගැනීමේදී හා තක්සේරු කිරීමේදී අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීමෙන් වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවන්නාවූ අවදානම් මඟහරවා ගැනීමට, ප්‍රමාණවත් සහ සුදුසු විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීම මාගේ මතයට පදනම් වේ. වරදක් නිසා සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවක් හේතුවෙන් සිදුකරන ලද ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශයක් හඳුනා නොගැනීම මගින් සිදුවන්නාවූ බලපෑම ප්‍රබල වන අතර, දුස්ස්ථානාධිකාරය, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීම, වේතනාන්විත මහභරීම් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟහරීම වංචාවක් ඇතිවීමට හේතුවේ.
- අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පටිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස සමාගමේ අභ්‍යන්තර පාලනය සම්බන්ධයෙන් අවබෝධයක් ලබා ගන්නා ලද නමුත්, අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳ මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි.
- කළමනාකරණය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය සහ යොදා ගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල හා සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම්වල සාධාරණත්වය ඇගයීම.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම්වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතු වේ. මාගේ නිගමනයන් විගණකගේ වාර්තාවේ දිනය දක්වා ලබා ගන්නා ලද විගණන සාක්ෂි මත පදනම් වේ. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් විය හැකිය.
- හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය සහ අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණ අයුරින් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් බව ඇගයීම.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියා කර ඇති බව,

- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් අදහස් දැක්වීම

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූල නොවීම

අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ දැක්වීම	අදහස්	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 16 අනුව වත්කම් භාවිතය සඳහා සුදානම් අවස්ථාවේ සිට ක්ෂය කල යුතු වුවත්, සමාලෝචිත වර්ෂයේදී මිලදී ගන්නා ලද පිරිවැය රු.2,736,018ක් වූ වත්කම් ඒ අනුව ක්ෂය නොකිරීම හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ ක්ෂය වියදම 543,147 ක් අඩුවෙන් ගිණුම් ගතකර තිබුණි. එසේම ප්‍රමිතයේ 51 වන ඡේදය අනුව, සම්පූර්ණයෙන් ක්ෂය කර අවසන් හා දැනට භාවිතා කරනු ලබන පිරිවැය රු.22,109,920 ක් වූ වාහන නැවත අගය කර ගිණුම් වලට ගෙන නොතිබුණි.	සමාගමේ ක්ෂය කිරීමේ ප්‍රතිපත්තිය ස්ථාපිත කොට ඇත්තේ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 16 හි නියාමනයට වෙනස් ක්ෂය ප්‍රතිපත්තියකට අනුව වන අතර, සමාගම ඒකාකාරී ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීම යටතේ (සංගතතා සංකල්පය) ක්ෂය කිරීම සිදු කරනු ලබයි. සමාගමේ පවතින මූල්‍ය අර්බුදය හේතුවෙන් ප්‍රත්‍යාගණනය සඳහා මුදල් යෙදවීම පවතින මූල්‍ය තත්වය යටතේ සමාගමට ආර්ථිකමය නොවන බැවින් වත්කම් ඓතිහාසික පිරිවැය මතම පවත්වා ගෙන යනු ලැබේ.	ප්‍රමිතයේ ප්‍රතිපාදන අනුව ස්ථාවර වත්කම් ක්ෂය කිරීමට හා වත්කම් ප්‍රත්‍යාගණනයට කටයුතු කළ යුතුය.	-
(ආ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 41 හි 13 ඡේදය අනුව, කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන විකුණුම් සඳහා වියදම් අඩුකල පසු සාධාරණ වටිනාකමට අගය කල යුතු වුවත්, සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට පැවති පොල් ගෙඩි 165,023 ක් සහ එකතුව කිලෝ ග්‍රෑම් 4,010 ක් වූ කොකෝවා, කරාබු, කෝපි, කොප්පරා හා ඔට්ටපාළු යන කෘෂිකර්ම නිෂ්පාදන සාධාරණ වටිනාකමට අගයකර ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.	විගණක විසින් කල හෙලිදරව් කිරීම පිළිගනු ලබන අතර ඉදිරි ගිණුම් වර්ෂයේදී අදාළ ගැලපීම් නිසි පරිදි සිදු කරන බව දන්වා සිටිමු.	ප්‍රමිතය ප්‍රකාරව කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සාධාරණ වටිනාකමට අගයකර ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.	-

1.5.2 ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) තේ කර්මාන්තයේ යෙදී සිටින සමගාමී ආයතන විසින් තේ ගසක පරිනත වීමේ කාලය වර්ෂ 04 ක් ලෙස සලකා මූල්‍ය ප්‍රකාශන මගින් ක්‍රමක්ෂය ගැලපීම් කර තිබුණද, සමාගම විසින් ඒ සඳහා ගිණුම් ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය නොකිරීම හේතුවෙන්, 1998 වර්ෂයේ සිට 2014 වර්ෂය දක්වා කාලයේදී ආරම්භ කරන ලද පිරිවැය රු.64,569,065 ක් වූ තේ නැවත වගාවන් සහ 1993 වර්ෂයේ සමාගම ස්ථාපිත කිරීමේදී ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය වැවිලි සංස්ථාවෙන් පවරා දී තිබූ රු.87,740,383 ක පරිනත නොවූ වගාවන් පරිනත වගාවන් ලෙස හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කර නොතිබුණි.</p>	<p>- සමාගමේ තේ, පොල්, රබර් සහ අනෙකුත් කෘෂිකාර්මික භෝග පරිනත භෝග අයිතමය වෙත මාරු කිරීම පවතින දේශගුණික තත්වය, කාරක ප්‍රාග්ධන හිඟය, වගාවන් නිසි පරිදි නඩත්තු නොකිරීම යන කරුණු හේතුවෙන් කර්මාන්තයේ ස්ථාපිත ප්‍රමිතීන් යොදා නොගැනෙන අතර, භෞතිකව පරීක්ෂාකර පරිනත වගාවන් ලෙස හඳුනාගත හැකි වගාවන් පමණක් පරිනත වගාවන් ලෙස හඳුනාගනු ලබයි. මෙම ප්‍රතිපත්තිය ගිණුම් ප්‍රතිපත්තීන් තුලට ඇතුළත් කිරීමට කටයුතු කරන බව දන්වා සිටිමු.</p>	<p>පරිනත වත්කම් හඳුනා ගැනීමට ගිණුම් ප්‍රතිපත්තියක් සකස්කර කර ගත යුතුය.</p>

1.5.3 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) සෙම්බුවත්ත වැවේ සංචාරක ව්‍යාපෘති මගින් ලද රු.59,307,500 ක මුදලින් වතු නිවාස සමුපකාර සමිතියට ගෙවා තිබූ රු.14,826,875 ක මුදල ආදායමක් ලෙස සටහන් කිරීම හේතුවෙන් එම අගයෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආදායම වැඩියෙන් සටහන් වි තිබුණි.</p>	<p>- සෙම්බුවත්ත සංචාරක ව්‍යාපාරයේ 2018 වර්ෂයට අදාළ මුළු ආදායම, ආදායම් ගිණුම තුළ ගිණුම් තබා ඇති අතර අනෙකුත් කොටස්කරුවන්ගේ දායක මුදල් ඇල්කඩුව වතුයායේ වතු ගිණුම හරහා වතුයාය වෙත බැරකොට ඇති අතර, සංචාරක ව්‍යාපෘතියේ වියදම් ලෙස ලෙජරයේ ගිණුමක් නොමැති වුවද වතු ගිණුම හරහා අනෙකුත් පාර්ශවයන් වෙත ගෙවීම් යටතේ ගිණුම් තබා ඇත. එය ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් වෙනම ගිණුමක් මගින් හෙලිදරව්</p>	<p>වතු නිවාස සමුපකාර සමිතියට ගෙවූ දායක මුදල සමාගමේ වියදමක් ලෙස ගිණුම්ගත කළ යුතුය.</p>

කිරීමට කටයුතු කරන බව දන්වා සිටිමු.

- (ආ) සමාලෝචිත වර්ෂයේදී මෙය මහඟුරීම් දෝෂයකි. විගණක අලුත්වැඩියා විසදමේ සෙලගම වතුඅධිකාරී බංගලාව අලුත්වැඩියා කිරීම වෙනුවෙන් ස්වභාවය අනුව විසදමක් හෝ වත්කමක් ලෙස ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
- (ඇ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට පැවති රු.418,246,033 ක් වූ ධාරක ජීව වත්කම්හි ඇතුළත් රු.57,475,642 ක් වූ දැව වගා වටිනාකම එම වත්කම් වලින් ඉවත්කර පාරිභෝජය ජීව වත්කම් ලෙස සටහන්කර නොතිබීම හේතුවෙන් ධාරක ජීව වත්කම් වටිනාකම එම අගයෙන් වැඩියෙන් සටහන් වී තිබුණි.

පාරිභෝජය ජීව වත්කම් හඳුනා ගැනීමේදී සමාගමේ සාමාන්‍ය ප්‍රතිපත්තිය වනුයේ වාණිජ මට්ටමින් නෙළා ගැනීමට සුදුසු තත්වයේ පවතින දැව ශාක හඳුනා ගැනීමයි. ඊට පෙර පවතින නොමේරූ දැව වගාවන් ධාරක ජීව වත්කම් යටතේ ගිණුම් තැබීම සිදුවේ. පරිනත වූ ගස් භෞතික හඳුනාගැනීමෙන් පසුව පාරිභෝජය ජීව වත්කම් වෙත මාරු කෙරේ.
- (ඈ) වතු ගිණුම් අනුව, 2017 වර්ෂයේදී පරිනත වූ රු.70,373,791 ක රබර් හා පොල් වගා පිරිවැය එම වර්ෂයේ පරිනත වූ වගාවක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන මගින් සටහන් කර ක්‍රමක්ෂය ගැලපීම් නොකිරීම හේතුවෙන්, සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළ රු.2,185,509 ක එම විසදුම් අඩුවෙන් සටහන් වී තිබුණි.

මෙම වගාවන් 2017 වර්ෂයේදී පරිනත වූ වගාවන් ලෙස හඳුනා ගෙන ඇත්තේ 2017 වර්ෂයේ දෙසැම්බර් මස 31 දිනට අදාළවයි. ඒ අනුව ගැලපුම සිදුවන්නේ 2018 වර්ෂයේදීය. එය පදනම් කරගෙන ක්ෂය වීම් ගණනය කර ඇත.

සමාගම විසින් හඳුනාගත් පරිනත වගාවන්හි පිරිවැයට අදාළ ක්‍රමක්ෂය අදාළ වර්ෂයට බලපාන පරිදි සිදුකළ යුතුය.
- (ඉ) තේ පැල වගා නොකර, බිම සැකසීම සඳහා පමණක් 2007 හා 2010 අතර කාලයේදී දරා තිබූ රු.4,222,549 ක විසදුම පරිනත නොවූ වගාවන් යටතේ ගිණුම් තැබීම හේතුවෙන් විගණක විසින් කළ හෙළිදරවු කිරීම පිළිගනු ලබන අතර ක්‍රියාත්මක නොවූ, අතරමග අත්හැර දැමූ මෙවැනි ආර්ථික නොවන ප්‍රාග්ධනික කිරීම් සමාගමේ විගණන කමිටුවේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ, භෞතිකව නොමැති වත්කම් වල පිරිවැය අදාළ අනුමැතීන් සහිතව ගිණුම් වලින් ලියා හැරීමට කටයුතුකළ යුතුය.

සමාලෝචිත වර්ෂයේ අමාත්‍යාංශයේ සහ දෙසැම්බර් 31 දිනට පරිනත මහාභාණ්ඩාගාරයේ අනුමැතිය නොවූ තේ වගා පිරිවැය එම ඇතිව ලියා හැරීමට කටයුතු කරන අගයෙන් වැඩියෙන් සටහන් වී බව දන්වා සිටිමු.

(ඊ) 2004 සිට 2007 වර්ෂය දක්වා එක් එක් වතුයායන්හි නොමේරූ පරිනත වගාවන් ලෙස නාලන්ද වතුයාය මගින් වගාවන් හඳුනා ගැනීම සඳහා සාවද්‍යව ඉවත්කල පරිනත නොවූ වගා සඳහා දරන සමාගම විසින් පවත්වාගෙන යන වටිනාකම් හඳුනාගෙන ලද පිරිවැය රු.337,693ක් ලේඛනයේ මෙම තොරතුරු ගිණුම් නිවැරදි කිරීමට වුවත්, එම වර්ෂය දක්වා අන්තර්ගත වුවද, අදාළ ගණනය කටයුතු කල යුතුය පරිනත වගාවන් ලෙස කිරීම් සඳහා තොරතුරු මූලාශ්‍රයන් කවරේද යන්න නිශ්චිතව හඳුනා ගත නොහැකිය. ඉවත්කරන ලද පිරිවැය රු.7,251,361ක් වීම හේතුවෙන්, සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසන් දිනට පැවතිය යුතු පරිනත නොවූ වගා පිරිවැය රු.6,913,668 ක් අඩුවෙන් සටහන් වී තිබුණි.

(උ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ විස්තීරණ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ශුද්ධ ක්‍ෂය ආදායම් ප්‍රකාශනය අනුව ක්ෂය ගැලපීම වන රු. 6,813,113.00 ක ප්‍රමාණය පමණක් මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රමාණය තුළ ඇතුළත් කොට ඇත. වතු සඳහා පාරිතෝෂිත ගණනය කිරීමේදී වර්ෂය තුළදී සාමන්‍ය ගණනය කිරීමේ ක්‍රමයන් වර්ෂය අවසානයේදී ඒ සඳහා ආයුගණන ක්‍රමයන් යොදාගන්නා අතර මෙම පදනම් දෙක අතර වෙනස අවසන් ගිණුම් මගින් සටහන් කර ඇත. මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයට මුදල් නොවන වෙන්කිරීම් වල ශුද්ධ බලපෑම් පමණක් ගලපා ඇත. මුදල් නොවන අයිතම මගින් ලාභයට සිදුවන සම්පූර්ණ බලපෑම මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනයේ මුදල් නොවන අයිතම ලෙස නිවැරදිව සටහන්කල යුතුය

(ඌ) සමාගමේ වතු හා ප්‍රධාන ගිණුම් අතර ඇති අසමානතාවයට පාලන ගිණුම් ශේෂ කාර්යාලය අතර සිදුවන හේතු සොයාගෙන ඇති අතර අදාළ අතර පවතින වෙනස ගණුදෙනු සටහන් කිරීම සඳහා නිවැරදි කිරීම් ඉදිරියේදී සිදු කරන හඳුනාගෙන ගිණුම් එකිනෙක වතු මගින් බව දන්වා සිටිමු. නිවැරදි කිරීමට කටයුතු කල යුතුය පවත්වාගෙන යනු ලබන පාලන ගිණුම් ශේෂ හිලව් විය යුතු වුවත් සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට ප්‍රධාන කාර්යාලයේ පවත්වාගෙන යනු ලබන පාලන ගිණුම්වල රු.299,934,257ක හර

ශේෂයක් හා වතු පාලන ගිණුම් අනුව රු.327,247,677ක හර ශේෂයක් පැවතීම හේතුවෙන් එම ගිණුම් අතර රු.27,313,240ක වෙනසක් පැවතුණි.

- (එ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසන් දිනට භෞතිකව නොමැති වටිනාකම රු.1,617,520ක් වූ පැල තවාන්, දර හා අනෙකුත් ද්‍රව්‍ය අවසන් තොග වටිනාකමට ඇතුළත් කිරීම හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ ලාභය හා තොග වටිනාකම අධිගණනය වී තිබුණි. භෞතික වටිනාකමක් නොමැති තවාන් වටිනාකම සමාගමේ විගණන කමිටුවේ, අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ, අමාත්‍යාංශයේ සහ මහාභාණ්ඩාගාරයේ අනුමැතිය ඇතිව ලියා හැරීමට කටයුතු කරන බව දන්වා සිටිමු. භෞතිකව නොමැති තොග වටිනාකම අදාළ අනුමැතීන් සහිතව ගිණුම් වලින් ලියා හැරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
- (ඒ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසන් දිනට පැවතිය යුතු විලම්භිත බදු වගකීම රු. 37,356,930 ක් වුවත් සමාගම විසින් එය රු. 21,008,134 ක විලම්භිත වත්කමක් ලෙස සටහන් කිරීම හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ ලාභය රු.58,365,064 ක් වැඩියෙන් සටහන් වී තිබුණි. සමාගම විසින් පළමු වරට විලම්භිත බදු ගණනය කොට 2018 වර්ෂයේදී ගිණුම්තබා ඇත. මෙහිදී බදු වන අයිතමයන්හි ශුද්ධ අගය පදනම්ව විලම්භිත බදු ගණනය කිරීම සිදුකොට ඇත. විලම්භිත බදු වගකීම නිවැරදිව ගණනය කර ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

1.5.4 පැහැදිලි නොකළ වෙනස්කම්

නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට පිළියෙල කළ මූල්‍ය තත්ව ප්‍රකාශණය අනුව සමාගම විසින් ජනතා වතු සංවර්ධන මණ්ඩලය හා ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය වැවිලි සංස්ථාවට ගෙවිය යුතු වටිනාකම පිළිවෙලින් රු.1,185,670 ක් හා රු.1,768,749 ක් වුවත් අදාළ ආයතන වල එම අගය පිළිවෙලින් රු.8,723,922 ක් හා රු.1,743,955 ක් ලෙස සටහන් කිරීම හේතුවෙන් අදාළ වටිනාකම් අතර පිළිවෙලින් රු.7,538,252 ක හා රු.24,794 ක වෙනසක් නිරූපනය විය.</p>	<p>ජනතා වතු සංවර්ධන මණ්ඩලය හා රාජ්‍ය වැවිලි සංස්ථාව අතර සිදුවී ඇති ලිඛිත ගිවිසුම් අනුව ගිණුම් පවත්වාගෙන ගොස් ඇත. ඇතැම් අවස්ථාවල ජනතා වතු සංවර්ධන මණ්ඩලයේ සේවකයින් ඇල්කඩුව සමාගමේ සේවය කර ඇති අතර ඒ වෙනුවෙන් ගෙවන ලද ගාස්තු හා දායක මුදල් සමාගම නමින් ගිණුම් තබා ඇති බව පෙනේ. ඒවා ලිඛිත ගණුදෙනු නොවන හෙයින් ගිණුම්ගතකර නොහැකි අතර, එයින් මෙම වෙනස්කම් ඇති වුවා විය හැකිය. අදාළ ආයතන මේ සම්බන්ධයෙන් විමසීම් සිදුකොට</p>	<p>අදාළ ආයතන මගින් විමසා ශේෂ නිවැරදිකර ඒ අනුව ගිණුම්වල අවශ්‍ය නිවැරදි කිරීම් කළ යුතුය.</p>

නොමැත.

1.5.5 විගණනය සඳහා ලිඛිත සාක්ෂි නොවීම

නිරීක්ෂණ පහත පරිදි වේ.

නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) හෝග විවිධාංගීකරණය (Crop Diversification) යටතේ ප්‍රාග්ධනිත කර තිබූ 18,432,380 ක පිරිවැයට අදාළ වගාවන් වෙත වෙනම හඳුනා ගැනීමට අදාළ වගා ලේඛන පවත්වාගෙන ගොස් නොතිබුණි.	- ප්‍රධාන හෝග වගාවන් (තේ, පොල්, රබර්, පොල්, කොකෝවා, ගම්මිරිස් හා දැව) වලට අමතරව අනෙකුත් වගාවන් සම්බන්ධ වියදම් මෙයට ඇතුළත් වේ. මේ සඳහා වටිනාකම් වෙන්ව හඳුනාගතහැකි ලේඛනයක් පවත්වාගෙන යනු නොලැබේ.	වගාවන් සඳහා වැයකරන වටිනාකම් අදාළ වතුයාය, වතු කොටස, වගාව හා වාර්ෂිකව දරන ලද පිරිවැය හඳුනාගතහැකි ආකාරයට වගා ලේඛණ පවත්වාගෙන යා යුතුය.
(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට පිළියෙල කළ මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයේ ඇතුළත් රු.1,191,552 ක් වූ තැන්පතු වලට අදාළ පාර්ශවකරුවන්ගේ නාම ලේඛනය විගණනය සඳහා ඉදිරිපත් නොවුණි.	මෙම ගිණුමේ සඳහන් තැන්පතු කුමන කාලයකදී කුමන ආයතනයක තැන්පත් කලාද යන්න පිළිබඳ නිශ්චිත තොරතුරු සමාගම සතුව නොමැති බැවින් විගණන කමිටුවේ, අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ, අමාත්‍යාංශයේ සහ මහාභාණ්ඩාගාරයේ අනුමැතිය ඇතිව එම ශේෂය ලියා හැරීමට කටයුතු කරන බව දන්වා සිටිමු.	තැන්පතු වලට අදාළ තොරතුරු අනාවරණය කරගැනීමට කටයුතු කළයුතු අතර, එසේ කළ නොහැකි නම් අදාළ අනුමැතීන් සහිතව ගිණුම් මගින් ලියාහැරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ඇ) පිරිවැය රු.96,151,524 ක් වූ දේපළ පිරියත හා උපකරණ වටිනාකම තහවුරු කර ගැනීමට අවශ්‍ය ස්ථාවර වත්කම් ලේඛණය සමාගම විසින් පවත්වාගෙන ගොස් නොතිබුණි	නිශ්චිතව සකස් කළ වත්කම් ලේඛනයක් සමාගම සතු නොවන අතර වත්කම් වල වටිනාකම හඳුනාගැනීම සහ ක්ෂය ගණනය කිරීම සඳහා ප්‍රමාණවත් තොරතුරු ඇතුළත් ලේඛනයක් පවත්වාගෙන යනු ලැබේ. වත්කම් ලේඛනයක් සකස් කිරීමට සමාගමට රු.මි.6.6ක පිරිවැයක් දැරීමට සිදුවන අතර, එය පවතින මූල්‍ය තත්ත්වය යටතේ ආර්ථිකමය නොවන බැවින් වත්කම් චේතිහාසික පිරිවැය මත පවත්වා ගෙන යනු ලැබේ.	වත්කම් මිලදී ගත් හෝ නිර්මාණය කළ වත්කම් වල පිරිවැය කාලීනව හඳුනාගත හැකි ආකාරයට වත්කම් ලේඛණය පවත්වාගෙන යා යුතුය.

(ඇ) වටිනාකම පිළිවෙලින් විගණක විසින් ඉල්ලුම් කල සියලු ශේෂ සනාථන ලිපි අදාල රු.88,583,376 ක් වූ ණයගැති ශේෂ 14 ක සහ රු.2,863,126 ක් වූ ණයහිමි ශේෂ 12 ක් තහවුරුකරගැනීමට අදාල ශේෂ සනාථන ලිපි විගණනය සඳහා ඉදිරිපත් නොවුණි.

විගණක විසින් ඉල්ලුම් කල සියලු ශේෂ සනාථනයන් වලට අදාල ලිපි අදාල ආයතන වෙතින් විගණනය වෙත ලැබීමට කටයුතු සැලසිය යුතුය.

අදාල වෙත ලියාපදිංචි තැපැල් මගින් යවා ඇත. මෙහි පිළිතුරු එවීම සම්බන්ධයෙන් අපට කිසිවක් කල නොහැකි අතර මින් බොහොමයක් ණයහිමියන් හා ණයගැතියන් වසර 03 ඉක්මවූ ගනුදෙනුවලට අදාල වේ.

1.6 ලැබිය යුතු සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.6.1 ලැබිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමාගම විසින් සිදුකල ගනුදෙනුවලට අදාලව වර්ෂ 03 ඉක්ම වූ රු.87,385,616 ක ලැබිය යුතු වෙළඳ හා අනෙකුත් ගිණුම් ශේෂ අයකරගැනීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් කටයුතුකර නොතිබුණි.	නිශ්චිත තොරතුරු නොමැති වීම, ගිණුම් තැබීමේදී ඇති වී තිබෙන වර්ගීකරණ දෝෂ හේතුවෙන් රු.44,280,216 ක මුදලක් අයකරගැනීමට නොහැකි වී ඇති අතර, රු.30,809,180 ක මුදලක් අයකර ගැනීමට නෛතික ක්‍රියාමාර්ග ගෙන ඇත. එතු මගින් අය විය යුතු රු.12,296,220 ක මුදලින් රු. මිලියන 11ක් ව්‍යවස්ථාපිත ගෙවීම් වලට අදාල අන්තිකාරම් තැන්පතු වන අතර ඉතිරි මුදල් අයකරගැනීමට හෝ ලියා හැරීමට කටයුතුකරනු ලබයි.	ලැබිය යුතු වෙළඳ හා අනෙකුත් ශේෂඅයකර ගැනීමට කටයුතු කල යුතුය.

1.6.2 ගෙවිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමාගම විසින් සිදුකල ගනුදෙනුවලට අදාලව වර්ෂ 03 ඉක්ම වූ රු.16,453,931 ගෙවිය යුතු වෙළඳ හා අනෙකුත් ගිණුම් ශේෂ පියවීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් සමාගම කටයුතුකර නොතිබුණි.	-	වගකීම් පියවීමට කළමනාකරණය කටයුතු කල යුතුය.
(ආ) වර්ෂ 01 සිට 12 ක් දක්වා කාලයක සිට නිරවුල් නොකරන ලද රු.4,145,432 ක ආපසු ගෙවිය යුතු ලංසු තැන්පතු සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් දින වන විට	විගණක විසින් කල හෙළිදරවු කිරීම පිළිගනු ලබන අතර සමාගමේ පවතින කාරක ප්‍රාග්ධන හිඟය හේතුවෙන් ගෙවියයුතු ගිණුම් නිසි පරිදි පියවීමේ හැකියාවක් නොමැත. යටත් වශයෙන් සේවක ව්‍යස්තාපිත ගෙවීම් පවා නිසි පරිදි නිදහස් කිරීමට සමාගමට හැකියාවක් නොමැත.	ලංසු තැන්පතු නියමිත පරිදි නිදහස් කළමනාකරණය කටයුතු කල යුතුය.

නිරවුල්කිරීමට කටයුතුකර ගෙවීම පවා නිසි පරිදි නිදහස් නොතිබුණි. කිරීමට සමාගමට හැකියාවක් නොමැත.

1.7 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

නීති, රීති, රෙගුලාසි යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආයතන සංග්‍රහයේ II වැනි පරිච්ඡේදයේ 13.3 වගන්තිය	වැඩ බැලීමේ පත්වීමක් ලබාදියයුත්තේ පත්වීමක් කරන තෙක් තාවකාලික පදනමකින් වුවද, සමාගමේ සාමාන්‍යාධිකාරී තනතුර සඳහා නිත්‍ය පදනමින් නිලධාරියකු පත් නොකර, වැඩ බැලීමට හා තාවකාලික පදනම මත නිලධාරීන් 03 දෙනෙකු 2011 වර්ෂයේ සිට පත්කර තිබුණි.	ස්ථිර සාමාන්‍යාධිකාරීවරයකු බඳවාගැනීමේ පටිපාටියට අනුව බඳවා ගැනීම සඳහා අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් විසින් නිර්දේශ කොට ඇත.	- සාමාන්‍යාධිකාරී තනතුර සඳහා ස්ථිරව නිලධාරියකු පත්කළ යුතුය.
(ආ) 1980 දරන සේවා නියුක්තිකයින්ගේ භාර අරමුදල් පනතේ II වන කොටසේ 16(I) වගන්තිය හා 1958 දරන සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් පනත 15 වන වගන්තිය	සේවා යෝජක විසින් තම සේවකයාගේ මුළු ඉපයුම් වලට අදාළව දායක මුදල් ගණනය කර ඊලඟ මාසයෙහි අවසන් දින හෝ ඊට පෙර අරමුදල වෙත ප්‍රේෂණය කළ යුතු වුවත්, 2002 වර්ෂයේ සිට 2016 වර්ෂය දක්වා නොගෙවූ රු.9,284,933 ක් සේවා නියුක්තිකයින්ගේ භාර අරමුදල් වගකීම් ද, රු.113,681,008 ක් වූ සේවක අර්ථසාධක අරමුදල් වගකීම්ද, වතු සේවකයින්ගේ අර්ථසාධක අරමුදලට රු.5,828,972 ක්ද, ලංකා වැවිලිකරුවන්ගේ අර්ථසාධක අරමුදලට රු.8,370,625 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් දින දක්වා ගෙවීමට කටයුතු	2015 වසරේදී සේවකයන්ට පත්වීමක් මගින් රු.මි. 406ක ප්‍රතිපාදනයක් සඳහා අනුමැතිය ලැබී එයින් රු.මි. 352ක මුදලක් ලැබී ඇති අතර එමගින් වගකීම් නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර ඇත.	සේවා නියුක්තිකයින්ගේ භාර අරමුදල් පනතේ සඳහන් පරිදි දායක මුදල් කාලීනව ගෙවීමට කටයුතු කළ යුතුය

කර නොතිබුණි.

- (ඇ) 1983 අංක 12 දරන පාරිතෝෂික ගෙවීම් පනතේ 5(I) වගන්තිය. යම් සේවකයකු සේවය අවසන් කිරීමේ දින සිට දින 30ක කාලයක් ඇතුළත පාරිතෝෂික ගෙවිය යුතු වුවත්, 1992 වර්ෂයේ සිට සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා රු.116,127,708 ක ගෙවිය යුතු පාරිතෝෂික වගකීම් පියවීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.
- 2015 වසරේදී පත්‍රිකාවක් මගින් රු.මි. 406ක ප්‍රතිපාදනයක් සඳහා අනුමැතිය ලැබී එයින් රු.මි. 352ක මුදලක් ලැබී ඇති අතර එමගින් වගකීම් නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර ඇත.
- (ඉ) 2015 මැයි 25 දිනැති අංක 01/2015 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වකුලේඛය. වකුලේඛය අනුව ඉන්ධන දීමනා හිමිකම් නොමැති MM වැටුප් බාණ්ඩයේ නිලධාරීන් 03 ක් හා තාවකාලික පදනම බඳවාගත් නිලධාරීන් 03 ක් සඳහා 1,549,355 ක මුදලක් ඉන්දන දීමනා ලෙස ගෙවා තිබුණි. තවද රාජකාරී ඉටු කිරීම වෙනුවෙන් සභාපතිවරයා විසින් අතිරේකව ලබාගන්නා ඉන්ධන සඳහා රේඛීය අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයාගේ අනුමැතිය ලබාගතයුතු වුවත්, එසේ නොමැතිව සමාගමේ සභාපතිවරයා විසින් මාසික ඉන්දන සීමාව ඉක්මවා ලබාගත් අතිරේක ඉන්දන ලීටර් 6,616 ක් සඳහා රු.528,434.ක් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ගෙවා තිබුණි.
- සේවයේ අවසානතාවය මත අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය මත ගෙවීම් කර ඇත. සභාපතිවරයාගේ ඉන්දන භාවිතය සම්බන්ධව පිළිතුරු ඉදිරිපත් කර නැත.
- සමාගම විසින් ඉන්දන සඳහා දීමනා ගෙවීමේදී මෙම වකුලේඛයට අනුව සුදුසුකම් ඇති නිලධාරීන්ට පමණක් ගෙවිය යුතුය.
- (ඊ) 2007 අගෝස්තු 24 දිනැති අංක 09/2007 (I) දරන රාජ්‍ය පරිපාලන වකුලේඛය. වකුලේඛය අනුව විශ්‍රාමිකයකු නැවත සේවයේ යෙදවීම සඳහා අදාල අමාත්‍යාංශ ලේකම්වරයාගේ නිර්දේශය ලබාගත යුතු වුවත් එවැනි අනුමැතියක් නොමැතිව සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසන් දින වන විට වයස අවුරුදු 60 ඉක්මවූ සමාගමේ සේවා අවශ්‍යතාවය මත අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල අනුමැතිය ප්‍රකාරව සේවා පළපුරුද්දක් සහිත නිලධාරීන් දෙදෙනකු කොන්ත්‍රාත් පදනම මත බඳවාගෙන ඇත.
- සේවා මත ප්‍රකාරව විශ්‍රාමිකයකු නැවත සේවයේ යෙදවීම සඳහා අදාල අනුමැතීන් ලබාගත යුතුය.

නිලධාරීන් දෙදෙනෙකු පත් කර තිබූ අතර ඒ සඳහා රු.912,500 ක් වැටුප් හා දීමනා ලෙස ගෙවා තිබුණි.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු.33,622,258ක අලාභයක් වූ අතර ඊට අනුරූපව ඉකුත් වර්ෂයේ ලාභය රු.37,088,435 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය රු.70,710,693 කින් පිරිහී තිබුණි. මේ සඳහා සමාලෝචිත වර්ෂයේ විකුණුම් පිරිවැය රු.44,513,326 කින් වැඩි වීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ දැක්වීම	අදහස්	නිර්දේශය
<p>(අ) ප්‍රමාණ පත්‍රිකා සකස් කර ටෙන්ඩර් මඟින් කොන්ත්‍රාත්කරුවකු වෙත අළුත්වැඩියා කටයුතු භාර නොදීම හේතුවෙන් 2018 වර්ෂයේ ආරම්භකර තිබූ සෙලගම වතු බංගලාවේ අළුත්වැඩියා කටයුතු සඳහා රු.549,913 ක මුදලක් 2018 ජනවාරි සිට 2019 මැයි 30 දින දක්වා වැය කර තිබුණද, අදාල අළුත්වැඩියා කටයුතු අවසන් නොකිරීම හේතුවෙන් නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරීවරයා සඳහා බදුකුලී, කුලී නිවසේ මුරකරුගේ වැටුප හා විදුලි වියදම් සඳහා අදාල කාලය තුළ රු.954,591 ක පිරිවැයක් සමාගම විසින් දරා තිබුණි.</p>	<p>-</p> <p>නිසි නඩත්තුවක් නොකිරීම හේතුවෙන් බංගලාව පරිහරණයට ගොස් තිබුණි. පසුව රු.549,913 ක වියදමක් හා වතු කම්කරුවන් යොදාගෙන වහලය සම්පූර්ණයෙන්ම ප්‍රතිසංස්කරණය කලද බංගලාවක් ලෙස පරිහරණය කිරීම සිදු කල නොහැකිය. එහෙයින් සැලගම වත්තේ වතු අධිකාරී වරයාට (නියෝජ්‍ය සාමාන්‍යාධිකාරීවරයාට) කුලී පදනම මත නිල නිවසක් ලබා දී තිබේ.</p>	<p>-</p>	<p>කොන්ත්‍රාත්කරු සමග ගිවිසුම්ගත වීමේදී අළුත්වැඩියා කටයුතු නිශ්චිත කාල සීමාවන් තුළදී සිදුකල හැකි ආකාරයේ ගිවිසුම්වලට එළඹිය යුතුය .</p>
<p>(ආ) සමාගම ස්ථාපිත කරන අවස්ථාවේදී ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය වැවිලි සංස්ථාවෙන් කල්බදු පදනම මත ලද හෙක්ටයාර් 1.8 ක භූමියක පිහිටි ගොඩනැගිල්ලක් 1996 ජූලි 25 දින පැවති අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩල</p>	<p>වන්දි ඉල්ලීම අවස්ථා ගණනාවකදීම සිදු කලත් ඒ සම්බන්ධයෙන් කිසිදු යහපත් ප්‍රතිචාරයක් නොවූන හෙයින් වන්දි ඉල්ලීම නවතා දමා ඇත.</p>	<p>-</p>	<p>ඉඩම් නිදහස්කිරීම වලට අදාල වන්දි අයකරගැනීමට සමාගම කටයුතුකල යුතුය</p>

නීරණයක් අනුව රු.1,756,912 ක වන්දි මුදලක් ලබා ගැනීමේ එකඟතාවය මත ආරක්ෂක අමාත්‍යාංශයට ලබාදී තිබුණද, අදාළ වන්දි මුදල සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

(ඇ) සමාගම සතු හෙක්ටයාර් 4.25 ක ඉඩමක් පල්ලෙපොල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය සඳහා රු.4,700,000 ක වන්දි මුදලක් ලබා ගැනීමේ එකඟතාවය මත ලබා දී තිබුණද, අදාළ වන්දි මුදල සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් අයකර ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

වන්දි ඉල්ලීම අවස්ථා ගණනාවකදීම සිදු කලත් ඒ සම්බන්ධයෙන් කිසිදු යහපත් ප්‍රතිචාරයක් නොවුන හෙයින් වන්දි ඉල්ලීම නවතා දමා ඇත.

ඉඩම් නිදහස්කිරීම වලට අදාළ වන්දි අයකරගැනීමට සමාගම කටයුතුකල යුතුය.

(ඈ) සමාගම විසින් ශක්‍යතා අධ්‍යයනයක් කර පොල් වගාව සඳහා සුදුසු භූමියක් හා පරිසර සාධක අනුව පොල් වගාවන් ආරම්භකිරීම වෙනුවට පොල් වගාව සඳහා සුදුසු භූමියක් නොමැතිව රත්වත්ත වතුයායෙහි 2007 වර්ෂයේ හෙක්ටයාර් 10 ක පොල් වගාවක් ආරම්භකර ඒ සඳහා රු.6,396,615 ක පිරිවැයක් දරා තිබූ නමුත්, අදාළ වගාව සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විට සම්පූර්ණයෙන්ම අසාර්ථක වී තිබුණි.

හෙක්ටයාර් 10 ක පමණ භූමි ප්‍රමාණයක පොල් වගා ව්‍යාපෘතියක් ආරම්භකර කර තිබුණද, දැඩි නියගය හා වන සතුන්ගෙන් සිදු වූ හානිය නිසා පොල් පැල විනාශ වීම.

නව වගාවන් ආරම්භකිරීමට පෙර පසේ යොග්‍යතාවය හා වගාව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව පිළිබඳ පරීක්ෂාකර පොල් වගාවන් ආරම්භකල යුතුය.

(ඉ) සමාගමේ මානව සම්පත් කළමණාකරු තනතුර සඳහා පැවතිය යුතු අවම සුදුසුකම් සපුරා ඇති අයදුම්කරුවන් සම්මුඛ පරීක්ෂණය සඳහා කැඳවා තිබූ නමුත්, එම සුදුසුකම් සපුරා නොමැති නිලධාරියකු කොන්ත්‍රාත් පදනම මත මානව සම්පත් කළමණාකරු තනතුර සඳහා 2019 වර්ෂයේදී බඳවාගෙන තිබුණි. සමාගමේ මානව සම්පත් කළමණාකරු තනතුර සඳහා පැවතිය යුතු අවම සුදුසුකම් සපුරා ඇති අයදුම්කරුවන් සම්මුඛ පරීක්ෂණය සඳහා කැඳවා තිබූ නමුත්, එම සුදුසුකම් සපුරා

විගණක විසින් කළ හෙළිදරවු කිරීම පිළිගන්නා බව දන්වා සිටිමු. විගණක විසින් කළ හෙළිදරවු කිරීම පිළිගන්නා බව දන්වා සිටිමු.

අනුමත බඳවාගැනීමේ පටිපාටියට අනුව අනුමත සුදුසුකම් සපුරා ඇති අයදුම්කරුවන්ගෙන් වඩාත් සුදුසු අයදුම්කරු තෝරාගත යුතුය

නොමැති නිලධාරියකු කොන්ත්‍රාත් පදනම මත මානව සම්පත් කළමනාකරු තනතුර සඳහා 2019 වර්ෂයේදී බඳවාගෙන තිබුණි.

3.3 මතභේදයට තුඩුදෙන ගනුදෙනු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
බර අනුව නිර්වාණා අලෙවි කිරීමට හැකියාව තිබියදී, සමාගම විසින් ප්‍රමාණය අනුව නිර්වාණා අලෙවි කිරීමට තීරණය කිරීම හේතුවෙන් සමාගමට ඉහළ මිලක් ලබාගැනීමට තිබූ අවස්ථාව මගහැරී තිබුණි. තවද, ගිවිසුම පරිදි නිර්වාණා ගල් කියුබ් 01 ක් රු. 13,650 බැගින් මිල දී ගැනීමට ගැණුම්කරු එකඟව පැවතියදී සමාගමේ සාමාන්‍යාධිකාරී(ආවණ) විසින් රු.1,000 බැගින් කියුබ් 104.6 ක් අලෙවි කිරීමට අවසර ලබා දීම හේතුවෙන් සමාගමට රු.1,323,190 ක පාඩුවක් සිදුකර තිබුණි.	මෙම ව්‍යාපෘතිය මේ වන විට සමාගම විසින් නවතා දමා ඇත. නවතා දැමීමට විරුද්ධත්වය පාමින් බදුකරු විසින් සමාගමට එරෙහිව නඩු පවරා ඇත. ගිවිසුම් ගත නොවූ එහෙත් හිටපු සාමාන්‍යාධිකාරී විසින් අනුමතිය ලබාදුන් රු. 1000/- බැගින් අලෙවි කළ නිර්වාණා සඳහාද ගිවිසගත් මුදල වන රු.13,650/- ගෙවිය යුතු බව සමාගමේ ස්ථාවරයයි. එකඟතාවය සිදුවන තෙක් ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක නොකිරීමට කළමනාකාරීත්වය තීරණය කොට ඇත.	ගිවිසුම්ගත මිලට අඩු මිලකට නිර්වාණා අලෙවි කිරීමට අවසර ලබා දී සමාගමට ලබාගත හැකි ආදායමක් අහිමිකල නිලධාරීන්ට එරෙහිව විනය ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට කටයුතු කල යුතුය.

3.4 නිෂ්කාර්ය හෝ උභය උපයෝජිත දේපල, පිරියත හා උපකරණ

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාගම සතු කර්මාන්තශාලා 06 න් කර්මාන්තශාලා 03 ක් අක්‍රීය තත්වයේ පැවති අතර අක්‍රීය කර්මාන්තශාලා තේ නිෂ්පාදන කටයුතු සඳහා දායක කර ගැනීමට හෝ බදු දීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	සමාගම සතුව කර්මාන්තශාලා 06 පවතින අතර ඉන් 04ක් බාහිර පාර්ශවයන් වෙත බදු පදනම මත ලබා දී ඇත. බාහිර බදුකරුවන් 04 දෙනාගෙන් බදුකරුවන් දෙදෙනකු නිසි පරිදි බදු මුදල් නොගෙවීම හේතුවෙන් අදාළ කර්මාන්තශාලා නැවත අත්පත්කර ගෙන ඇත. කර්මාන්තශාලා 02ක් දීර්ඝ කාලීනව වසා දමා ඇත. නැවත අත්පත් කරගත් කර්මාන්තශාලා 02න් 01ක නිෂ්පාදන කටයුතු සමාගම විසින් මේ වන විට ආරම්භ කොට ඇත.	සමාගම සතු අක්‍රීය කර්මාන්තශාලා නිෂ්පාදන කටයුතු සඳහා දායක කර ගැනීමට හෝ බදු දීමට කටයුතු කල යුතුය

3.5 මානව සම්පත් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ දැක්වීම	අදහස් නිර්දේශය
<p>කළමණාකරන සේවා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අනුමත නොකරන ලද තනතුරු සඳහා ස්ථිර පදනම මත නිලධාරීන් නිදෙනෙකුද, කොන්ත්‍රාත් පදනම මත නිලධාරීන් 07 දෙනෙකු බඳවා ගෙන සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.2,841,971 ක මුදලක් වැටුප් හා දීමනා ලෙස ගෙවා තිබුණි.</p>	<p>සමාගමේ පවතින සේවා අවශ්‍යතාවය මත බඳවා ගෙන ඇත.</p>	<p>කළමණාකරන සේවා දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අනුමත කරන ලද තනතුරු සඳහා පමණක් සේවකයින් බඳවාගැනීමට කටයුතු කළ යුතුය</p>